

ČEZ MOST

Kličejo ga – Lentič!

Tanja Cvitko, producentka skupnostnega programa Festivala Lent na desnem bregu Drave

Ljubkovalno, namreč. Lentič. Kot da bi bil še vedno tisti fantič z začetka devetdesetih. Pa čeprav v njem marsikdo ne vidi prekaljenega festivalskega 34-letnika, ki ima za seboj kariero izkušene borca in stratega, ovenčanega s številnimi pisanimi našitki, medaljami, nagradami in lenti. O vsaki od njih ti lahko pove nepozabno anekdoto, medtem ko garderoba prihodnosti že čaka na nove prazne uniforme. Z neizmerno mariborsko trmo iz leta v leto dokazuje, da je festivalsko zgodbo s podporo ustvarjalne drznosti in vizije Narodnega doma možno uspešno manevrirati skozi vse politične turbulence, proračunske reze in vladajoče garniture.

Lentanje v gozdičku na Taboru

Če bi sosedski skupnosti okoli Doživljajskega igrišča pred leti rekli, da bo prav njihov košček gozda na Taboru postal uradno prizorišče Festivala Lent, bi verjetno le skomignili z rameni. Saj poznamo zakoreninjeno lokalno mnenje: Festival Lent spada na Lent. Upravičeno ali ne? To je vprašanje lokalne folklorne – pa tudi nepogrešljive mariborske identitete in vsak Mariborčan ima svoje mnenje o njem. In prav je tako.

Zanje je festival od nekdaj utripal 'tam čez'. Bleščeč, velik, glasen, množičen; na promenadi, na trgih in ulicah mestnega jedra. Ali v Mestnem parku, kjer so ga še najraje obiskovali in soustvarjali program Art kampa. Oni pa so tukaj že šestnajsto leto – skriti med bloki in drevesi, v svojem malem in velikem svetu iger, domišljije, lesa, peska, rastlinja, pravljic, pesmi in veselja. Zato je letošnji festivalski program že drugič v Ertlovem gozdičku (lokalno imenovanem tudi Mali betnavski gozd) in na Doživljajskem igrišču še toliko večji festivalski praznik.

Ponos lokalnega firtla

Bodimo iskreni, v gozdičku res ni nepregledne množice obiskovalcev. Tam ni valovanja reke tisočih ljudi, kot

jih vidimo od Vodnega do Sodnega stolpa. Ni ekstaze razgretih plešočin teles, kot jo poznamo s Trga Leona Štuklja ali s strastnih Minoritov. Ni živega dvoriščenja. Ne krohota stand-upa ne otroškega rajanja ne afterjev. Brez uličnih spektaklov, sodobnega plesa, jazza, klasike, rocka, alternative, elektronike, filmov, folklorne, kulinarike. Nič piva, vina ali sladoleda. Je to sploh festival? Seveda je.

V tistem odmaknjenem zavetju daleč na desnem bregu se festivalski utrip ne meri z običajnimi vatli. Tam, kjer ni vpliva na festivalsko statistiko, kulturni turizem ali lokalno gospodarstvo

V tistem odmaknjenem zavetju daleč na desnem bregu se festivalski utrip ne meri z običajnimi vatli. Tam, kjer ni vpliva na festivalsko statistiko, kulturni turizem ali lokalno gospodarstvo. Kajti nihče še ni izumil metra, ki bi izmeril širino otroškega nasmeha, globino povezav v skupnosti in višino, do katere sega ponos firtla, ki je prepoznan kot 'mestni oder'.

Zato se mi kot producentki skupnostnega programa na desnem bregu zdi

Foto: Sašo Bizjak

pomembno govoriti o tistem, česar številke ne povedo. Morda prav o tem, kako ta gozdna oaza brez velikega pompa dokazuje, da za globoko festivalsko doživetje ne potrebujemo pravzaprav ničesar razen svobodnega javnega prostora in ljudi, ki ga posvojijo.

Letošnje festivalsko dogajanje je tesno povezano z igro in uličnim gledališčem. Utrip uličnega festivala Ana Desetnica na Lentu smo namreč že drugo leto prestavili s trgeda mestnega betona na mehko gozdno podlago. Nagajiva uličarka tako ponovno lenta na desnem bregu Drave. Ta samosvoj glagol ne pomeni le obiska festivalskih dogodkov, ampak opisuje neprisljano mestno družjenje, ko se čas ustavi in skupnost zaživi.

Graditelji svobode pod krošnjami

Prav takšen prostor svobode vsak dan znova gradijo sodelavci in sodelavci Doživljajskega igrišča. So posebna vrsta mladinskih delavcev – tisti trmasti vizionarji, ki verjamejo, da se najlepši spomini rodijo tam, kjer se otroci lahko varno umežijo (pa tudi opraskajo), zgradijo svojo prvo hišico in sami ustvarijo svoja pravila igre pod krošnjami gozda. Namesto klasičnih igral in strogih pravil otroke čakajo materiali, ki jih prosto sestavljajo v lastne svetove.

Ob tem pa Igrišče ni izoliran otok, saj so skozi leta postali močno vpeti steber lokalne skupnosti, ki povezuje sosedje, starše, skrbnike ter odpira vrata brez kakršnih koli predsodkov. Ker je vstop

prost za vse, se v tem zelenem zatočišču hitro zbršejo vsakršne socialne razlike. V 'packalniku' (peskovnik z vodo) in pred izzivom, kako postaviti trdno streho na svojo leseno utrdbo, so si vsi enaki, varuhi igre pa s tem v praksi vztrajno branijo nekaj, na kar odrasli v tem popredelčkanem svetu vse prevečkrat pozabimo: sveto pravico otroka do proste, divje in povsem neukročene igre.

Prav ta neusahljiva igra, skupno sosedsko družjenje, spoštljivost do pobud ter svoboda izbire so tisto, kar sovпада z najčistejšim bistvom Festivala Lent. Ko se center za nekaj dni preobrazi, javni prostor neha biti le kulisa in postane poligon skupnostne igre. Mestno jedro takrat skozi ulični vrvež vzpostavi svojo začasno, odprto republiko – veliko doživljajsko igrišče, kjer so meščani vseh generacij sooblikujejo utrip svojega festivala.

Za globoko festivalsko doživetje ne potrebujemo pravzaprav ničesar razen svobodnega javnega prostora in ljudi, ki ga posvojijo

Rušenje nevidnih zidov v glavah

Festival Lent je tokrat drugič stopil ... kam torej? Izven mesta? Sploh ne. Premaknil se je tja, kamor živa kultura malokdaj zaide, saj naj bi sodila izključno v mestno jedro. Ko prebivalci desnega brega želimo doživeti Festival Lent, se moramo odpraviti vsaj do mestna na filmski StopTrik, za preostali vrvež pa seveda – čez njega. Tako ostajamo večni gostje v lastnem mestu, ki se v tišini vračamo na 'ono' stran. In ko dežurni skeptik zamrmra: 'Se pa te vedno gremo na Lent čez most, kaj zaj gušiš', mu odgovorjam: prekanje mostu sploh ni težava. Ne gre za logistiko ali kilometrino.

Ko festival stopi dobesedno med prebivalce in njihova bivanjska okolja,

gre za preprost poklon firtlu. Lentanje na desnem bregu namreč ni le premik prizorišč na drugo stran reke, ampak rušenje nevidnih zidov v naših glavah. Šele ko se ti zidovi podrejo, lahko zgradimo mesto, kjer vrhunska kultura pomeni utrip, ki ga ljudje živijo in dihaajo pred svojim pragom – tudi sredi soseske, med svojimi bloki in drevesi. Gre za tisti ponosni občutek, ko spoznaš, da je košček gozda na Taboru enak pomemben kot glavni trg, Trg Najstarejše trte ali Trg Leona Štuklja.

Kultura mesta, ki ni marketinški trik

Ko rečemo, da je mesto oder, sploh ne pomislimo, do kod mestu sega. Šele ko festival dejansko prečka Dravo – našo miselno mejo – se zgodi zgodovinski premik. To je trenutek, ko prostor neizkoriščenega potenciala končno dobi to, kar mu pripada. Stanovanjski bloki prenehajo biti le siva kulisa, soseska zacveti, prebivalci pa dobijo topel občutek, da so vidni, slšani in enakovredni mestnemu jedru. Živa in vključujoča kultura ne pozna obrobja in mora dihati z vsem mestom – dobesedno, ne samo marketinško.

Ta zgodba se seveda ne bi mogla zapisati brez Narodnega doma, ki si je ponovno drznil pogledati čez rob preverjenih prizorišč. Dokazali so, da njihova zaveza k trajnostnemu oprejevanju mesta s kulturo in decentralizaciji programa ni zgolj suhoparna teorija na papirju, ampak živa praksa v lokalni skupnosti. Ertlov gozdiček in Doživljajsko igrišče sta že brez Festivala Lent neprecenljiv unikat, z njim pa več kot le kulisa – postajata prostor, kjer se skozi svobodno igro soustvarja prihodnost mesta. Ponovno poudarjam: mesta.

O tem mestu, o Festivalu Lent v Malem betnavskem gozdu, se z razposajenim smehom med krošnjami govori še dolgo po tem, ko ulično-gozdni gledališčniki izginejo med drevesi. V svetu, kjer nam vsi nekaj prodajajo (največkrat 'bučke'), je to prizorišče največje darilo skupnosti. Podarilo nam je zgodbe, ki jih številke ne povedo – recimo to, da je moral festival priti daleč na desni breg, da sta se po štiridesetih letih v firtlu srečali in prepoznali simpatiji iz vrtca. To je tisto srč(ka)no lentanje v pravem pomenu besede. Naj se zgodi še kje drugje!

Ti pa, dragi Lentič, ostani še naprej naš kratkohačnik in nam spet priskakljaj preko reke. Prinesi nam svoj cvetni prah, igraj se, spoznaj sosedje in ustvarjaj nove festivalske spomine. Hvala ti.

Ertlov gozdiček Foto: Sašo Bizjak

